

Briselē, 2021. gada 8. martā
(OR. en)

6795/21

JAI 233
FREMP 38

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Padomes secinājumi par to, kā pastiprināt Pamattiesību hartas piemērošanu Eiropas Savienībā

Pielikumā ir pievienoti 2021. gada 5. martā rakstiskā procedūrā ¹ apstiprinātie Padomes secinājumi par to, kā pastiprināt Pamattiesību hartas piemērošanu Eiropas Savienībā.

---

¹ CM 2064/21.

PADOMES secinājumi par to, kā pastiprināt Pamattiesību hartas piemērošanu Eiropas Savienībā

Preambula

Eiropas Savienības Padome,

atgādinot Līguma par Eiropas Savienību 2. pantu, kurā ir noteikts, ka Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības;

uzsverot, ka Eiropas Savienības Pamattiesību harta (turpmāk "Harta"), ko svinīgi pasludināja 2000. gada 7. decembrī, ir viens no atskaites punktiem Eiropas integrācijas procesā un mūsu kopīgās Eiropas identitātes simbols;

uzsverot, ka Hartas juridiski saistošais raksturs uzliek pienākumu visām Savienības iestādēm, struktūrām, birojiem un aģentūrām, pienācīgi ievērojot subsidiaritātes principu, kā arī dalībvalstīm, kad tās īsteno Savienības tiesību aktus, saskaņā ar Hartas 51. panta 1. punktu ievērot tiesības un principus un veicināt to piemērošanu saskaņā ar savām atbilstīgajām pilnvarām un ievērojot to Savienības pilnvaru robežas, kas tai piešķirtas Līgumos;

norādot, ka Harta ir viens no modernākajiem un visaptverošākajiem juridiski saistošajiem pamattiesību instrumentiem un būtisks elements Savienības pamattiesību aizsardzības daudzpakāpju sistēmā;

atgādinot, ka ar Savienības pievienošanos Eiropas Cilvēktiesību konvencijai (turpmāk "ECTK") tiks papildināta Savienībā pastāvošā pamattiesību aizsardzības struktūra un veicināta lielāka konsekvence pamattiesību aizsardzībā Eiropā, un **paužot gandarījumu** par to, ka Savienība un Eiropas Padome ir nesen atsākušas sarunas, lai virzītos uz šā mērķa sasniegšanu;

uzsverot, ka pamattiesību un Savienības vērtību aizsardzību nevar uzskatīt par pašsaprotamu. Tie ir nepārtraukti centieni un kopīga atbildība, kas prasa visu attiecīgo rīcībspēku, proti, Savienības iestāžu, struktūru, biroju un aģentūru, valsts, reģionālo un vietējo iestāžu, tostarp tiesībaizsardzības iestāžu, likumdevēju, tiesnešu un prokuroru, citu juristu, universitāšu un juristu mācību iestāžu, valstu cilvēktiesību iestāžu (turpmāk "VCI"), līdztiesības iestāžu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju, kopīgas pūles;

uzsverot, ka pamattiesības var nodrošināt tikai demokrātiskā sabiedrībā, kuras pamatā ir tiesiskums un kuras viens no pamatelementiem ir tiesu iestāžu neatkarība;

pauzot satraukumu par Covid-19 pandēmijas radītajām bezprecedenta problēmām un tās smago ietekmi uz pamattiesību un pamatbrīvību īstenošanu tādās jomās kā veselības aprūpe, ilgtermiņa aprūpe, izglītība, darbs, mājokļi, piekļuve pārtikai, kultūra, piekļuve tiesu iestādēm, piekļuve atbalsta pakalpojumiem, pārvietošanās brīvība, pulcēšanās brīvība, informācijas brīvība un reliģijas vai ticības brīvība;

pauzot bažas par veidu, kā pandēmijas sekas nesamērīgi ietekmē personas neaizsargātā stāvoklī, un par tās iespējamām ilgstošām sekām un citām neparedzamām sekām attiecībā uz cilvēka cieņu, līdztiesību un pamattiesībām;

atzīstot problēmas, kas pēdējos gados Savienībā un tās dalībvalstīs radušās saistībā ar pamattiesību, demokrātijas un tiesiskuma aizsardzību, piemēram, problēmas saistībā ar patvēruma meklētāju un migrantu uzņemšanu un integrāciju, digitālo pārkārtošanos un plašāku mākslīgā intelekta izmantošanu un iespējamu ļaunprātīgu izmantošanu ², dezinformācijas un naida runas pieaugumu gan tiešsaistē, gan bezsaistē, persondatu un privātuma aizsardzību, pilsoniskās sabiedrības telpu sarūkšanu, ārējiem draudiem vēlēšanu un demokrātisko procesu integritātei, klimata pārmaiņām un neaizsargātu pieaugušo pārrobežu aizsardzību;

bažīgi norādot, ka joprojām pastāv nopietnas problēmas un šķēršļi, kas neļauj visiem pilnībā izmantot pamattiesības – piemēram, nabadzība, bezpajumtniecība un nedrošība, visu veidu diskriminācija, dzimumu nelīdztiesība, vardarbība ģimenē un vardarbība pret sievietēm, bērniem, LGBTI, pie minoritātēm piederošām personām, vecāka gadagājuma cilvēkiem un personām ar invaliditāti un cilvēku tirdzniecība;

---

² Skatīt prezidentvalsts secinājumus par Pamattiesību hartu saistībā ar mākslīgo intelektu un digitālajām pārmaiņām (dok. 11481/20, 2020. gada 21. oktobris).

atzinīgi vērtējot pastāvīgo progresu, ko Eiropas Savienībā panāk pamattiesību aizsardzībā, jo īpaši, pieņemot tiesību aktus, kuru mērķis ir pastiprināt konkrētu tiesību aizsardzību un veicināšanu, stratēģijas un rīcības plānus, kas izstrādāti, lai uzlabotu pamattiesību aizsardzību, kā arī Eiropas Savienības Tiesas (turpmāk "EST") judikatūru;

ar gandarījumu norādot uz svarīgo darbu, ko Komisija paveikusi saistībā ar 2010. gada "Stratēģiju Pamattiesību hartas efektīvai īstenošanai Eiropas Savienībā" ³;

atzinīgi vērtējot Padomes ikgadējos secinājumus un Komisijas ikgadējos ziņojumus par Hartas piemērošanu, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (turpmāk "FRA") ikgadējos ziņojumus par pamattiesībām;

atzīstot, ka ir vajadzīgi papildu centieni, lai nodrošinātu, ka tiek izmantots viss Hartas potenciāls, lai panāktu, ka tā tiešām efektīvi darbojas cilvēku dzīvē, un lai tādējādi veicinātu spēcīgi izteiktu pamattiesību ievērošanas kultūru Savienībā; ⁴

atgādinot 2019. gada "Padomes secinājumus par Pamattiesību hartu pēc 10 gadiem: pašreizējais stāvoklis un turpmākais darbs" (turpmāk "Padomes 2019. gada secinājumi") ⁵,

Eiropas Savienības Padome **atkārtoti apstiprina** apņemšanos panākt, lai Harta kļūtu par realitāti visiem, un **pieņem** šādus secinājumus.

1. Padome **atzinīgi novērtē** "Stratēģiju, lai stiprinātu Pamattiesību hartas piemērošanu ES" ⁶ (turpmāk "Hartas stratēģija") un to, ka tajā īpaši uzsvērtā dalībvalstu atbildība.

2. Padome **uzsver** Hartas stratēģijas sinerģijas un papildināmību ar citām politikas jomām un instrumentiem, kuru mērķis ir veicināt un aizsargāt Savienības pamatā esošās pamatvērtības, piemēram, ar ikgadējo tiesiskuma ciklu, jauno Eiropas Demokrātijas rīcības plānu un 2020. gada ziņojumu par ES pilsonību.

---

³ Komisijas paziņojums, 2010. gada 19. oktobris, COM(2010)0573.

⁴ Kā atspoguļots FRA 2019. gada ziņojumā par pamattiesībām, Komisijas ikgadējos ziņojumos un Eiropabarometra aptaujā par to, cik liela ir iedzīvotāju izpratne par Hartu.

⁵ Pieņemti 2019. gada 7. oktobrī, dok. 13217/19.

⁶ Eiropas Komisijas paziņojums, 2020. gada 2. decembris, COM(2020) 711 final.

Novēršana un veicināšana

Mācības

3. Lai varētu novērst pamattiesību pārkāpumus, ir atbilstīgi jāapmāca visi Hartas īstenošanas ķēdē iesaistītie rīcībspēki, tostarp VCI, līdztiesības iestādes un pilsoniskās sabiedrības organizācijas. Spēju veidošanā, cik vien iespējams, būtu jāņem vērā šo rīcībspēku, jo īpaši tiesu iestāžu, darba specifika. Šajā sakarā Padome **aicina** dalībvalstis valsts līmenī pastiprināt mācību aktivitātes attiecībā uz Hartu, jo īpaši, izstrādājot mērķtiecīgus rīkus un apmācību, kas pielāgota dažādo rīcībspēku vajadzībām, un pēc iespējas labāk izmantojot pieejamo Savienības finansējumu un *FRA* palīdzību. Padome **uzsver**, cik svarīgas ir universitātes un juristu mācību iestādes, lai, izmantojot akadēmiskās pētniecības un mācību aktivitātes, veicinātu zināšanas par Hartu – arī sadarbībā ar Savienības iestādēm, valsts iestādēm un pilsoniskās sabiedrības organizācijām.

4. Padome **aicina** Komisiju arī turpmāk atbalstīt dalībvalstis un visus rīcībspēkus valsts, reģionālā un vietējā līmenī, kā arī citas Savienības iestādes, struktūras, birojus un aģentūras Hartas piemērošanā un pamattiesību ievērošanas un popularizēšanas kultūras veicināšanā visā Savienībā.

Padome **ir gandarīta** par *FRA* ieguldījumu spēju veidošanā attiecībā uz Hartu un īpašu rīku izstrādē. Padome **mudina** *FRA* regulāri atjaunināt šos rīkus un nodrošināt, ka tie ir pieejami visās Savienības valodās, tiem var viegli piekļūt un tie ir ērti lietojami.

Izpratnes vairošana

5. Padome **uzsver** – lai veicinātu iedzīvotāju izpratni par Hartu un viņu līdzdalību tās īstenošanā, ir svarīgi nodrošināt, ka sabiedrība var piekļūt informācijai par Hartā noteiktajām tiesībām. Šajā sakarā tā **atzinīgi vērtē** esošos materiālus, ko izveidojusi Komisija un *FRA*, un **mudina** dalībvalstis turpināt tos izmantot un izplatīt. Padome **ierosina** dalībvalstīm izpētīt inovatīvus un papildinošus veidus izpratnes vairošanai, īpašu uzmanību pievēršot konkrētām grupām, kurām varētu būt nepieciešama labāka piekļuve Hartai, piemēram, vecāka gadagājuma cilvēkiem, personām ar invaliditāti un bērniem, un apsvērt iespējas attiecīgajās iestāžu tīmekļa vietnēs izveidot īpašas lapas par Hartu.

6. Padome **uzsver**, ka pilsoņiem būtu jāzina, pie kā un kur vērsties, ja kādā dalībvalstī tiek pārkāptas viņu tiesības. Padome **atgādina**, ka Eiropas e-tiesiskuma portālā ⁷ ir pieejams noderīgs interaktīvais pamattiesību rīks, un **aicina** visas dalībvalstis sniegt savu ieguldījumu tajā, to regulāri atjaunināt un popularizēt.

7. Padome **pozitīvi vērtē** Komisijas paredzēto izpratnes vairošanas kampaņu un arī **aicina** Komisiju šajā nolūkā sadarboties ar dalībvalstīm, tiesību aizstāvjiem, piemēram, VCI, līdztiesības iestādēm un pilsoniskās sabiedrības organizācijām.

Hartas piemērošana

FRA speciālās zināšanas un dati

8. Padome **atkārtoti apļiecina**, ka ir gatava savās darbībās pēc iespējas labāk izmantot *FRA* speciālās zināšanas un datus, kam var būt būtiska ietekme uz pamattiesībām, un **aicina** citas Savienības iestādes un dalībvalstis darīt tāpat. Padome **cer** turpināt diskusijas par ierosinātajiem grozījumiem *FRA* dibināšanas regulā, tostarp par *FRA* darbības jomu un darba metodēm.

Likumdevēja loma

9. Savienības *acquis* turpina attīstīties, tostarp jomās, kas var būtiski ietekmēt pamattiesības. Padome **uzsver** Komisijas un abu Savienības likumdevēju pienākumu nodrošināt, ka visi tiesību aktu priekšlikumi un instrumenti atbilst Hartai.

Padome **atkārtoti apstiprina**, cik noderīgas ir "Pamatnostādnes par metodiskiem pasākumiem, kas jāveic, lai pārbaudītu atbilstību pamattiesībām" ⁸ (turpmāk "Pamatnostādnes"), lai novērtētu un nodrošinātu tiesību aktu priekšlikumu saderību ar pamattiesībām.

Padome **atkārtoti apstiprina** Padomes 2019. gada secinājumos pausto apņemšanos izpētīt jaunus veidus, kā efektīvāk izmantot Pamatnostādnes. Tā arī **atgādina** Ģenerālsekretariātam, ka Pamatnostādnes būtu jādara zināmas ekspertiem attiecīgajās darba sagatavošanas struktūrās, īpaši tās būtu jādara pieejamas Delegātu portālā.

---

⁷ https://beta.e-justice.europa.eu/459/EN/fundamental_rights_interactive_tool.

⁸ Dok. 5377/15, 2015. gada 20. janvāris.

Katrā Padomes darba sagatavošanas posmā jaunie tiesību aktu priekšlikumi būtu jāizvērtē, ņemot vērā šīs Pamatnostādnes; šajā sakarā Padome **mudina** jau sarunu sākumā un visos gadījumos, kad to uzskata par nepieciešamu, veicināt viedokļu apmaiņu tieši par Hartas ievērošanu. Padome **atzinīgi vērtē** mācības par Hartu, tostarp par Pamatnostādņēm, kuras Ģenerālsekretariāts un *FRA* piedāvā nākamajām prezidentvalstīm. Tā **atzinīgi vērtē** arī Hartas e-mācību rīku, ar kuru klajā nākusi Komisija.

10. Uzsverot, ka Padomes likumdošanas procedūrās, kuras attiecas uz pamattiesību, pilsoņu tiesību un personu brīvas pārvietošanās jomu, par sagatavošanas darbu ir atbildīga *FREMP* darba grupa, Padome **mudina** *FREMP* darba grupā nākt klajā ar informāciju par pašreizējiem legīslatīvajiem dokumentiem, kas varētu būtiski ietekmēt pamattiesības. Pamatnostādnes šajā ziņā ir noderīgs rīks.

11. Parlamentiem un citām ieinteresētajām personām valsts likumdošanas procedūrā ir būtiska loma, lai nodrošinātu, ka dalībvalsts tiesību akti attiecīgā gadījumā pilnībā atbilst Hartai. Padome **mudina** dalībvalstis savos valsts noteikumos par tādu tiesību aktu juridisko pārbaudi un ietekmes novērtējumiem, uz kuriem attiecas Savienības tiesības, atspoguļot pienākumu nodrošināt atbilstību Hartai. Šajā sakarā tā **vērš uzmanību** uz valsts un Savienības līmenī pastāvošo paraugpraksi un rīkiem, ko var pielāgot katras valsts situācijai.

Pārvaldes iestāžu loma

12. Padome **uzsver** valsts, reģionālo un vietējo pārvaldes iestāžu, tostarp ierēdņu, lomu Hartas integrēšanā un pamattiesību ievērošanas nodrošināšanā politikas veidošanas procesā un pamattiesību ievērošanas kultūras sekmēšanā visos izpildvaras līmeņos.

13. Atzīstot, ka Hartas stratēģijā galvenā uzmanība ir pievērsta dalībvalstu atbildībai, Padome tomēr **atgādina**, ka Harta ir saistoša visām Savienības iestādēm, struktūrām, birojiem un aģentūrām un ka šajā sakarā tām vajadzētu būt paraugam. Tādējādi tā **uzsver**, ka darbs, ko veic Savienības aģentūras, bieži vien ir sensitīvs attiecībā uz pamattiesībām, un **uzsver**, ka ir svarīgi pienācīgi apmācīt personālu un pārraudzīt to darbības.

14. Padome **vērš uzmanību** uz to, cik svarīgas ir tiesības piekļūt Savienības dokumentiem, datu aizsardzība un laba pārvaldība, lai panāktu, ka visi pilsoņi var labāk īstenot, izprast Hartā noteiktās tiesības un būt līdzatbildīgi to ievērošanā.

15. Padome **atzīst** tiesībaizsardzības iestāžu būtisko lomu tādas sabiedrības nodrošināšanā, kura ir droša visiem, taču arī to, ka šo iestāžu rīcība var sevišķi ietekmēt pamattiesības. Padome **uzskata**, ka būtiska nozīme ir pienācīgai apmācībai un pārraudzībai, lai nodrošinātu, ka visas tiesībaizsardzības iestāžu darbības atbilst valsts un starptautiskajiem standartiem, kā arī attiecīgā gadījumā Hartas standartiem. Šajā sakarā Padome **mudina** dalībvalstis nodrošināt regulāras mācības tiesībaizsardzības iestāžu darbiniekiem, cietumu personālam un personālam, kas strādā aizturēšanas centros. Tā arī **uzsver**, cik svarīgi ir, lai pārraudzības struktūrām un VCI būtu piekļuve šīm vietām – pat Covid-19 dēļ noteikto ierobežojumu situācijā – un pilnvaras nākt klajā ar ieteikumiem.

16. Padome **uzsver**, ka pilsētas un vietējās pašvaldības ir svarīgi rīcībspēki pamattiesību veicināšanā valsts un Eiropas līmenī. Tādējādi tā **aicina** dalībvalstis veicināt pieredzes un paraugprakses apmaiņu starp vietējām iestādēm, tostarp pilsētu tīkliem, un **mudina** izmantot finansējuma iespējas, ko sniedz jaunā programma "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības", jo īpaši tās sadaļa "Pilsoņu iesaistīšanās un līdzdalība". Padome arī ar interesi raugās uz *FRA* iniciatīvu strādāt pie saistību satvara attiecībā uz cilvēktiesību pilsētām Savienībā, ar kuru būtu jānodrošina pienācīga Hartas pamanāmība.

Finansējums

17. Padome **atgādina**, ka jebkuram Savienības finansētam projektam ir jāatbilst Savienības tiesību aktiem, tostarp attiecīgā gadījumā Hartai. Tādējādi tā **atzinīgi vērtē** to, ka nākamajā Savienības budžetā 2021.–2027. gadam ir ieviests veicinošs nosacījums, lai nodrošinātu Hartas ievērošanu. Padome **cer**, ka Komisija izstrādās īpašu mācību moduli un ar to saistītu palīdzību. Padome **mudina** dalībvalstis šajā sakarā nodrošināt raitu informācijas apmaiņu un sadarbību un attiecīgā gadījumā iesaistīt VCI. Tā arī **aicina** dalībvalstis apsvērt iespēju šajā sakarā izmantot *FRA* speciālās zināšanas.

Labas prakses apmaiņa un koordinācija

18. Padome **atzīst**, ka ir lietderīgi dalībvalstīm mācīties citai no citas un apmainīties ar labu praksi attiecībā uz Hartas īstenošanu valsts līmenī un rīkot tematiskas diskusijas par Hartu.

19. Padome **atgādina**, ka pēc Padomes aicinājuma Komisijai saistībā ar Padomes 2019. gada secinājumiem tika izveidota īpaša lapa Eiropas e-tiesiskuma portālā. Padome **mudina** visas dalībvalstis tajā reģistrēt savu attiecīgo labo praksi, tostarp vietējā līmenī. Šī lapa būtu regulāri jāatjaunina.

20. Lai atvieglotu koordināciju un attiecīgās informācijas plūsmu, Padome **aicina** dalībvalstis apsvērt iespēju iecelt Hartas kontaktpunktu vai uzticēt kādam esošam kontaktpunktam uzdevumu veicināt un koordinēt spēju veidošanu, informācijas apmaiņu un izpratnes vairošanu par Hartu. Valstu kontaktpunkti varētu veidot saikni starp dažādajiem pārvaldes līmeņiem valstī un citām struktūrām, tostarp tām, kuru pārziņā ir cilvēktiesību jautājumi, un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kā arī Savienības iestādēm un aģentūrām.

Izpilde un pārraudzība

Eiropas Savienības Tiesas ("EST") un valstu tiesu loma

21. Padome **atkārtoti norāda**, cik svarīga Hartas interpretēšanā un piemērošanā ir EST judikatūra. Lai popularizētu tās judikatūru un vairotu izpratni par attiecīgajām procedūrām, Padome **uzskata**, ka šim jautājumam vajadzētu pievērst lielu uzmanību mācībās par Hartu un attiecīgā informācija būtu jāizplata dalībvalstīs. Padome **aicina** EST turpināt sadarbību ar valstu tiesu tīkliem, īpaši, izmantojot neformālu apmaiņu vai izpētes vizītes.

22. Padome **uzsver**, cik būtiska ir tiesu loma pamattiesību ievērošanā. Tiesneši ir tie, kas patiesi garantē Hartas ievērošanu, jo viņiem ir uzdots nodrošināt efektīvu tajā noteikto tiesību aizsardzību tiesā. Padome **ar gandarījumu atzīmē**, ka valstu tiesas arvien vairāk izmanto Hartu, kā arī lūgumus EST sniegt prejudiciālus nolēmumus, kas ir galvenais tiesu dialoga veids Savienības sistēmā. Šajā sakarā tā **aicina FRA** regulāri atjaunināt datubāzi "*Charterpedia*", tostarp tajā ietverto valstu un Eiropas judikatūru.

23. Padome **aicina** dalībvalstis izpētīt papildu iespējas, kā, izmantojot īpašus mācību materiālus, tostarp e-mācību rīkus, varētu uzlabot tiesu iestāžu un citu tieslietu speciālistu kvalifikāciju saistībā ar Hartu. Padome **ierosina** dalībvalstīm mudināt tiesnešu, tiesas piesēdētāju un goda tiesnešu, un citu tieslietu speciālistu tīklus valsts līmenī no jauna akcentēt Hartas piemērošanu, īpaši, sadarbojoties apmācības un prakses apmaiņas jomā un par pamatu izmantojot atbalstu un rīkus, ko piedāvā Komisija, Eiropas Tiesiskās apmācības tīkls (turpmāk "*EJTN*") un *FRA*.

24. Padome **atzinīgi vērtē** Komisijas jauno stratēģiju "Tiesiskuma nodrošināšana Eiropas Savienībā – Eiropas tiesiskās apmācības stratēģija 2021.–2024. gadam"⁹, jo īpaši attiecībā uz mācībām par Hartu, un **pozitīvi vērtē** rīcību, ko Komisija paredzējusi veikt Hartas stratēģijā.

---

⁹ Eiropas Komisijas paziņojums, 2020. gada 2. decembris, COM(2020) 713 final.

Ikgadējie ziņojumi un debates

25. Padome **atzinīgi vērtē** Komisijas apņemšanos nākt klajā ar ikgadēju ziņojumu par Hartas piemērošanu, izmantojot tematisku pieeju, kas galvenokārt vērsta uz konkrētām politikas jomām, kuras reglamentē Savienības tiesību akti, un kam pamatā ir tādi principi kā objektivitāte, taisnīgums un vienlīdzīga attieksme pret dalībvalstīm, un **cer**, ka drīzumā klajā nāks pirmais konkrētais ziņojums par pamattiesībām digitālajā laikmetā, kuru paredzēts publicēt 2021. gadā. Padome **aicina** Komisiju savos ziņojumos iekļaut arī paraugpraksi, kuras mērķis būtu uzlabot Hartas piemērošanu vietējā, reģionālā un valsts līmenī, un nodrošināt, ka attiecīgais ziņojums ir lasītājam viegli uztverams un tiek izplatīts plašai sabiedrībai.

26. Padome **apņemas** Savienības un valstu līmenī rīkot ikgadēju viedokļu apmaiņu par Hartas piemērošanu, pamatojoties uz Komisijas ikgadējo ziņojumu, *FRA* ikgadējo ziņojumu par pamattiesībām un dalībvalstu sniegto informāciju Eiropas e-tiesiskuma portālā. Ar ikgadējām debatēm būtu jāveicina mērķtiecīgi un tālredzīgi Padomes secinājumi.

Valstu cilvēktiesību iestādes un līdztiesības struktūras

27. Padome **atzīst**, ka neatkarīgām VCI un līdztiesības struktūrām ir izšķiroša loma pamattiesību aizsardzībā un veicināšanā un izpratnes vairošanā un ka tās palīdz nodrošināt valsts politikas atbilstību Hartai. VCI ir būtiska nozīme Hartas īstenošanā, ņemot vērā to plašās un horizontālās pilnvaras pamattiesību jomā un to pietuvinātību iedzīvotājiem.

29. Padome **mudina** dalībvalstis, kuras vēl nav izveidojušas neatkarīgas VCI saskaņā ar principiem attiecībā uz valstu iestāžu statusu ("Parīzes principi"), to izdarīt, un atgādina arī par IAM 16.a.1. rādītāju. Dalībvalstīm, kurās VCI ir izveidotas, būtu jānodrošina, ka šīm iestādēm ir pietiekami resursi un personāls, lai tās varētu pildīt savas pilnvaras. Turklāt Padome **uzsver** – lai atraisītu VCI un līdztiesības iestāžu kā Hartas pārstāvju potenciālu, ir būtiski nodrošināt tām labvēlīgu vidi un pienācīgu finansējumu.

30. Padome **norāda**, ka ir iespējams palielināt VCI darba ietekmi, un **mudina** dalībvalstis, Komisiju un citas Savienības iestādes, struktūras, birojus un aģentūras vēl vairāk stiprināt savstarpējo sadarbību ar šiem mehānismiem, proti, nodrošināt to regulāru un pamatotu iesaisti viedokļu apmaiņā ar valdību un ziņojumu sagatavošanā.

Pilsoniskā sabiedrība

31. Padome **atzīst**, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijas bieži vien ir pirmā instance, pie kuras pilsoņi vēršas pēc atbalsta un informācijas par savām tiesībām; bieži vien tās arī darbojas pirmajās rindās pārkāpumu vai aizskārumu novēršanā un reaģēšanā uz tiem. Padome arī **atzīst** pilsoniskās sabiedrības organizāciju būtisko lomu attiecīgo zināšanu apmaiņā par Hartu un izpratnes vairošanā.

32. Padome **atgādina**, ka ir svarīgi novērst un nepieļaut jebkādas nevajadzīgus, nelikumīgus vai patvaļīgus ierobežojumus pilsoniskās sabiedrības telpā, un **atzīst** – lai nodrošinātu, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijas var darboties efektīvi un neatkarīgi, izšķiroša nozīme ir pārredzamam, pietiekamam un viegli piekļūstamam finansējumam. Šajā sakarā Padome **cer**, ka tiks īstenots Savienības Tiesiskuma, tiesību un vērtību fonds.

33. Padome **aicina** dalībvalstis apsvērt veidus, kā uzlabot mijiedarbību un sadarbību ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām, lai atbalstītu spēju veidošanu saistībā ar Hartu tajā paredzēto tiesību labākai popularizēšanai un aizsardzībai. Šajā sakarā tā **uzskata** par labu praksi to, ka valdības regulāri tiekas ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām, ka tās šīs organizācijas iesaista valsts rīcības plānu izstrādē pamattiesību jomā un ziņošanā par pamattiesību instrumentu piemērošanu un ka tās veido struktūras, kurās vienkopus pulcējas pilsoniskās sabiedrības pārstāvji, tiesību aizstāvji un valsts iestāžu pārstāvji.